

Kommittédirektiv

En nationell samordnare mot brottslighet och allvarliga ordningsstörningar kopplade till idrotten

Beslut vid regeringssammanträde den 6 augusti 2026

Sammanfattning

En särskild utredare, som ska fungera som nationell samordnare, ska ha i uppdrag att stärka och utveckla arbetet mot brottslighet kopplad till idrotten. Samordnaren ska arbeta för att förbättra samordningen mellan berörda myndigheter och aktörer inom idrotten samt lämna förslag på hur det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet på nationell, regional och lokal nivå kan effektiviseras.

Samordnaren ska bl.a.

- identifiera hinder och brister i nuvarande arbete hos berörda myndigheter och aktörer, och i den samverkan som sker mellan dem,
- främja informationsutbyte och samarbete mellan berörda myndigheter och aktörer,
- lämna förslag på hur det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet mot brottslighet kopplad till idrotten kan effektiviseras och koordineras över landet.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2027.

Uppdraget att stärka samordningen av arbetet mot brottslighet kopplad till idrotten

Samordning en central utmaning i arbetet mot idrottsrelaterad brottslighet

Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse med över tre miljoner medlemmar. Den omfattar många olika verksamheter, från barn- och ungdomsidrott till elitverksamhet på hög internationell nivå. Föreningslivet bygger i stor utsträckning på ideellt arbete och förutsätter ett högt mått av tillit mellan aktörer.

Under de senaste decennierna har idrottsrörelsen genomgått en utveckling där vissa delar, särskilt elitidrotten, professionaliserats och kommersialiserats. Detta har medfört ökade ekonomiska flöden och ett mer komplext system av aktörer, där bl.a. klubbar, förbund, sponsorer, agenter och andra intressenter samverkar. Vidare har utvecklingen, inom vissa idrotter, mot en allt tidigare specialisering inneburit att allt yngre idrottare och barn kommer i kontakt med kommersiella aktörer, vilket ökar barns och ungas sårbarhet mot idrottsrelaterad brottslighet.

Samtidigt har den organiserade brottsligheten under lång tid blivit mer omfattande och mer komplex. Den verkar i dag inom flera samhällssektorer och använder ofta legala strukturer och verksamheter för att möjliggöra och dölja brottslig verksamhet. Idrotten utgör i detta avseende inget undantag.

Utvecklingen har alltså skapat nya möjligheter men också nya sårbarheter. De ekonomiska värden som finns inom idrotten, tillsammans med dess betydelse i samhället och kontaktytor mot barn och unga, innebär att den blivit attraktiv för kriminella aktörer.

Globalisering och digitalisering av spelmarknaden har lett till ökad omsättning på både legala och illegala spelmarknader, samt en större komplexitet i tillsyn och kontroll. Exempelvis kan kriminella aktörer utnyttja skillnader i regelverk och bristande samordning mellan länder för att påverka idrottsliga resultat i syfte att generera vinster på spelmarknaden, s.k. matchfixning.

Den idrottsrelaterade brottsligheten tar sig även andra uttryck såsom penningtvätt, kriminell agentverksamhet och ekonomiska oegentligheter i samband med spelarövergångar, bidragsbrott, illegal kampsport och dopningsbrott. Det finns även exempel på att kriminella aktörer försöker

infiltrera eller få inflytande i föreningar och förbund eller använda idrottsverksamhet som en arena för rekrytering av unga till kriminella nätverk.

Ytterligare ett problem är ordningsstörningar i samband med vissa idrottsarrangemang. Dessa problem kan omfatta våld, hot och annan brottslighet och har varit särskilt framträdande inom herrfotbollen. Frågorna har utretts vid flera tillfällen och ett flertal åtgärder har vidtagits, men problem kvarstår. Samtidigt är aktivt supporterskap en viktig del av idrotten och många människors liv och det är viktigt att värna den positiva supporterulturen och det positiva engagemang som den absoluta majoriteten av supporterrörelsen uppvisar. Det finns en samsyn mellan bl.a. idrottsrörelsen, den organiserade supporterrörelsen och Polismyndigheten om den så kallade exkluderingsstrategin, det vill säga att det är den som stör ordningen och begår brott som ska exkluderas från evenemanget. Att den strategin ska ligga fast är en given utgångspunkt för uppdraget.

En gemensam nämnare för dessa utmaningar är behovet av samordning. Arbetet mot den idrottsrelaterade brottsligheten bedrivs av flera olika aktörer, bl.a. Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Spelinspektionen, kommuner och idrottsorganisationer, inte minst Sveriges Riksidrottsförbund, Svenska Fotbollförbundet och andra berörda specialidrottsförbund, samt bransch- eller ligaorganisationer som t. ex. Svensk Elitfotboll. Även andra delar av det civila samhället kan vara berörda av arbetet. Avseende arbetet för att motverka allvarliga ordningsstörningar och stärka en positiv läktarkultur är även den organiserade supporterrörelsen central. Ovan listade aktörer har olika uppdrag, organisatoriska förutsättningar och regelverk att förhålla sig till. Det innebär att förutsättningarna för samverkan och informationsutbyte varierar.

Regeringens arbete mot idrottsrelaterad brottslighet

Arbetet mot den organiserade brottsligheten är en av regeringens allra högst prioriterade frågor. En lång rad åtgärder har tagits fram och genomförts inom ramarna för regeringens nationella strategi mot den organiserade brottsligheten (Motståndskraft och handlingskraft - en nationell strategi mot organiserad brottslighet Skr. 2023/24:67). Arbetet har gett goda resultat, framför allt mot det grova våldet i de kriminella miljöerna, och väntas på sikt försvaga den organiserade brottslighetens generella förmåga.

Regeringen har också vidtagit flera åtgärder för att stärka arbetet mot brottslighet i och i anslutning till idrotten. Polismyndigheten har i regleringsbrevet för 2026 ett återrapporteringskrav att redovisa en lägesbild av den organiserade brottslighetens påverkan på idrotten, myndighetens arbete kring dessa frågor, samt sin samverkan med idrotten. För att stärka idrottens motståndskraft mot brottslighet beslutade regeringen förra året om en särskild permanent satsning till Riksidrottsförbundet på 10 miljoner kronor årligen, för att förhindra att kriminella aktörer utnyttjar idrotten som sin plattform.

Sedan 2023 har regeringen genomfört regelbundna möten med berörda aktörer och myndigheter runt fotbollen, för att främja samsyn och samverkan primärt kopplat till ordningsstörningar runt fotbollsmatcher. Regeringen har också tillsatt en utredning om tryggare idrottsarrangemang, vars betänkande (SOU 2025:46) överlämnades och remitterades under 2025. Regeringen har påbörjat arbetet med de förslag som tar sikte på att underlätta för idrottsorganisationer att behandla personuppgifter för att främja ordning och säkerhet vid idrottsarrangemang genom en ny lag om idrottsorganisationers personuppgiftsbehandling. Övriga förslag i betänkandet bereds fortsatt inom Regeringskansliet.

Regeringen har tagit initiativ till flera åtgärder för att motverka manipulation av sporthändelser och uppgjorda matcher med koppling till vadhållning, s.k. matchfixning. Den 1 juli 2023 trädde lagändringar som syftar bl.a. till att motverka matchfixning i kraft (prop. 2022/23:33). Det infördes bl.a. en skyldighet för licenshavare att på begäran lämna uppgifter till polis. Den 1 juli 2024 trädde ändringar i spelförordningen (2018:1475) i kraft. Framför allt infördes både möjligheter och skyldigheter för idrottsförbund, spelbolag och Spelinspektionen att utbyta information med varandra vid misstänkt matchfixning. Spelinspektionen fick också i uppgift att inrätta en plattform genom vilken informationsutbytet ska ske. I december 2024 undertecknade och ratificerade Sverige Macolinkonventionen, Europarådets konvention om manipulation av resultat inom idrotten, som syftar till att förebygga, upptäcka och ingripa mot nationell eller gränsöverskridande matchfixning. Konventionen, som trädde i kraft för Sverige den 1 april 2025, ger Sverige tillgång till internationella samverkanstrukturer, system och information för att kunna motverka matchfixning.

I maj 2024 antogs inom EU ett nytt lagstiftningspaket mot penningtvätt som bl.a. innebär att fotbollsagenter och professionella fotbollsklubbar fr.o.m. den 10 juli 2029 kommer att omfattas av penningtvättsregelverket och stå under myndighetstillsyn. Inom Regeringskansliet pågår beredning kring genomförandet av reglerna i svensk rätt.

Regeringen har även sett över inriktningen för statens bidrag till idrotten och bl.a. beslutat att Riksidrottsförbundet från och med 2024 särskilt ska redovisa arbetet med den interna kontrollen av bidragshanteringen och resultat av denna kontroll, inklusive eventuella återkrav av statsbidrag. Regeringen beslutade i januari 2025 även om en ändring av förordningen (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet, som innebar stärkta krav på kontroller mot felaktiga utbetalningar.

Dessa insatser utgör en viktig grund för det fortsatta arbetet. Samtidigt finns det behov av att ytterligare stärka samordningen och skapa mer långsiktiga strukturer för samverkan och kunskapsutveckling.

Ett samlat grepp om den idrottsrelaterade brottsligheten

Avsaknad av en sammanhållen struktur i arbetet mot den idrottsrelaterade brottsligheten kan leda till att insatser blir fragmenterade och att arbetet i hög grad blir reaktivt i stället för förebyggande och koordinerat. Det finns därför behov av att identifiera brister i dagens arbete, främja samverkan och verka för mer effektiva och kunskapsbaserade arbetssätt och skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och långsiktigt arbete mot brottslighet kopplad till idrotten.

Samordnarens uppdrag omfattar primärt påverkan från organiserad brottslighet, men även problematiken med ordningsstörningar vid idrottsevenemang. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med berörda myndigheter, idrottsorganisationer, supporterorganisationer och andra relevanta aktörer.

En utgångspunkt för arbetet är att bidra till att idrotten fortsatt kan vara en trygg och inkluderande miljö och den positiva samhällskraft den är. Det gäller särskilt för barn och unga, som utgör en stor del av idrottsrörelsens verksamhet. Samtidigt ska arbetet beakta vikten av att värna den goda svenska läktarkulturen och det stora engagemang som finns bland supportrar.

Samordnaren ska därför

- identifiera hinder och brister i nuvarande arbete hos berörda myndigheter och aktörer, och i samverkan mellan dem,
- främja informationsutbyte och samarbete mellan berörda myndigheter och aktörer,
- lämna förslag på hur det brottsförebyggande och brottsbekämpande arbetet mot idrottsrelaterad brottslighet kan effektiviseras och koordineras bättre över landet,
- främja arbetssätt som bidrar till trygga arrangemang och levande läktarkultur genom att stärka exkluderingsstrategin,
- verka för att reducera konfliktnivån kring elitfotbollsmatcher, inklusive att undersöka under vilka förutsättningar som användningen av pyroteknik är tillåten enligt gällande lagstiftning och praxis, samt föra dialog med bl.a. Polismyndigheten, arrangerande idrottsföreningar och organiserad supporterrörelse, om möjligheter till legal och säker användning av pyroteknik,
- föreslå åtgärder för att förebygga och motverka organiserad brottslighet i och i anslutning till idrott, och
- lyfta fram och sprida goda exempel och bidra till kunskapsutveckling.

Konsekvensbeskrivningar

Samordnaren ska analysera och redovisa konsekvenserna av förslagen i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. I detta ingår att analysera konsekvenserna för brottsförebyggande effekter, rättssäkerhet och integritet. Samordnaren ska även redogöra för hur förslagen påverkar olika grupper i samhället, särskilt barn och unga. Samordnaren ska genomgående ha ett jämställdhetsperspektiv i de analyser och konsekvensbeskrivningar som görs.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Samordnaren ska hålla sig informerad om relevant arbete inom bl.a. Regeringskansliet, utredningsväsendet, myndigheter och idrottsrörelsen.

Vid genomförandet av uppdraget ska samordnaren föra dialog med berörda aktörer och vid behov knyta till sig en referensgrupp.

Samordnaren ska löpande informera Regeringskansliet om arbetet och vid behov lämna delrapporter. I den mån det är möjligt bör samordnaren

identifiera och förmedla riktade konkreta utvecklingsförslag, till berörda parter som bedöms bidra att stärka och utveckla arbetet mot brottslighet kopplad till idrotten.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2027.

(Justitiedepartementet)